

BAYRAKLI KENT TARİHİ

" GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YAŞAYAN VE YAŞANACAK KENT "

10 KASIM
1938

Ulu Önder
Mustafa Kemal
ATATÜRK'ün
Sonsuzluğa
Uğurlanışı

ST. ANTUAN
KATOLİK
KİLİSESİ

Tarihi
Mimari
Özellikleri
Süslemeleri

Sonsuz
Özlem ve Minnetle

BAYRAKLI
BELEDİYESİ

SERDAR
SANDAL

İÇİNDEKİLER

2

EDITÖRÜN YAZISI

3-12

ERDOĞAN ÖZ

Arkeolog

*"Ulu Önder M.Kemal Atatürk'ün
Sonsuzluğa Uğurlanışı"*

13-14

ASLIHAN DOĞRU DEMİREL

Restorasyon Teknikeri

"Sit Alanları"

15-16

GİZEM ESLEK BAKIR

Antropolog

"ST. Antuan Katolik Kilisesinin Tarihi"

17-30

DILAN ZEYTİN

Sanat Tarihi Uzmanı

*"ST. Antuan Katolik Kilisesinin Mimari
Özellikleri ve Süslemeleri"*

31

FOTOĞRAFLARLA
BAYRAKLI'NIN YAKIN TARİHİ

32

BAYRAKLI'DA
GEZİLECEK YERLER
Havuz Kafe

KÜNYE

Bayraklı Belediyesi
Kent Tarihi ve Tanıtım Müdürlüğü
E-Dergisi

Dergi Sorumlusu
Umut Devrim Eryarar

Emeği Geçenler
Aslıhan Doğru Demirel
Dilan Zeytin
Erdoğan Öz
Gizem Eslek Bakır

Grafik Tasarım
Abdullah Aktaş

Değerli Okurlarımız;

Bayraklı Kent Tarihi e-dergisinin Kasım sayısında; ilçemizin bilinmeyen yönlerini sizlerle paylaşmaya devam ediyoruz. Kasım sayımızın bizi hüzünlendiren yönü Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün aramızdan ayrılışının 84. yılını yaşıyor olmamız... Bu nedenle ulu önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün sonsuzluğa uğurlanışı, ölümünden sonra ülke yönetimi, kişiliği ve Türkiye devrimine kattıklarını bu sayımızda anlattık. Bunların yanı sıra sit alanları, ilçemiz sınırları içerisindeki korunması gereken kültür varlıklarından biri olan St. Antuan Katolik Kilisesi'nin tarihçesi, mimari ve süsleme özelliklerini sizlerle paylaştık.

Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, sevgi ve özlemle anıyor, O'nun devrimleri ve ilkeleri ışığında çalışmaya, yaşamaya ve ülkemizin geleceğini aydınlatmaya ant içiyoruz.

ULU ÖNDER MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN SONSUZLUĞA UĞURLANIŞI (12 MART 1881 – 10 KASIM 1938)

10 Kasım 1938'de saat 09.05'te yaşamını yitiren, Türkiye'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk anısına her yıl aynı tarihte ulusal yas tutulmaktadır. Atatürk'ün yurt genelinde anıldığı, ilke ve devrimlerinin anlatıldığı, radyo ve televizyonda konuşmalarının kendi sesinden yayımlandığı, Atatürk'le ilgili filmlerin gösterildiği; 10-16 Kasım tarihleri arasında karşılık gelen haftaya ise Atatürk Haftası denir.

10 Kasım günleri saat 09.05'te çalan siren sesleriyle birlikte Türkiye genelinde iki dakika süreyle (En büyük Türk olmasından kaynaklı) Atatürk anısına saygı duruşuna geçilir. Ardından Bayrak tüzüğü'nün 24. maddesi gereği TBMM binası önündeki bayraklar hariç, Türkiye'deki tüm resmi binalarda ve ülkenin dış temsilciliklerinde bayraklar, yas göstergesi olarak yarıya indirilir. Anıtkabir'de bulunan bayraklar diğer günlerde hiçbir sebeple yarıya indirilmez. Bayrağın sürekli çekili bulunmadığı yerlerde, bayrak önce göndere çekilir; daha sonra da yarıya indirilir.

SONSUZLUĞA GİDEN SÜREÇ

Mustafa Kemal Atatürk'ün ilk hastalık belirtisi 1937 yılında ortaya çıktı. 1938 yılı başlarında Yalova'da bulunduğu zaman ciddi olarak hastalandı. Buradaki tedavisi olumlu sonuç verdi. Daha sonra Ankara'ya yaptığı yorucu yolculuk, hastalığının artmasına neden oldu. Bu tarihlerde Hatay sorununun gündemde olması da onu yormaktaydı. 26 Mayıs'ta Ankara'ya döndü. Sonrasında İstanbul'a gitti. Doktorlar tarafından siroz teşhisi konuldu. Deniz havası iyi geldiği için Savarona Yatı'nda bir süre dinlendi. Bu durumda bile ülke sorunlarıyla ilgilenmeye devam etti. İstanbul'a gelen Romanya Kralı II. Carol ile görüştü. Bakanlar kurulu toplantısına başkanlık etti. 4 Temmuz 1938'te Hatay Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi Atatürk'ün moralini düzeltti.

Temmuz ayının sonlarına kadar Savarona'da kalan Atatürk'ün hastalığı ağırlaşınca Dolmabahçe Sarayı'na nakledildi. Hastalığının ciddiyetini kavrayarak 5 Eylül 1938'de vasiyetini yazıp servetinin büyük bir kısmını Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'na bağışladı. Çok istemesine rağmen Ankara'ya gelip Cumhuriyet'in on beşinci yıl dönümü törenlerine katılmadı. 29 Ekim 1938'de kahraman Türk Ordusu'na yolladığı mesaj, Başbakan Celal Bayar tarafından okundu;

"Zaferleri ve mazisi insanlık tarihi ile başlayan, her zaman zaferlerle beraber medeniyet nurlarını taşıyan kahraman Türk ordusu!" sözü ile Türk Ordusu'nun önemini belirtmiştir. Yine aynı mesajda *"Türk vatanının ve Türk' lük camiasının şan ve şerefini, dahili ve harici her türlü tehlikelere karşı korumaktan ibaret olan vazifeni, her an ifaya hazır ve amade olduğuna benim ve büyük ulusumuzun tam bir inan ve itimadımız vardır."* diyerek Türk Ordusu'na olan güvenini belirtmiştir.

Atatürk 1 Kasım 1938'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış töreninde de bulunamadı. Hazırladığı açılış nutkunu Başbakan Celal Bayar okudu. Atatürk bu nutkunda ülkenin imarı, sağlık hizmetleri ve ekonomi konularındaki faaliyetleri açıkladı. Bundan başka eğitim ve kültür konularına da temas edip gençliğin milli şuurlu ve modern kültürlü olarak yetişmesi için İstanbul Üniversitesi'nin geliştirilmesi, Ankara Üniversitesi'nin tamamlanması ve Van Gölü civarında bir üniversitenin kurulması için çalışmaların yapıldığını belirtti. Türk Tarih ve Türk Dil kurumlarının çalışmalarından duyduğu memnuniyeti açıkladı. Ayrıca Türk gençliğinin kültürde olduğu gibi spor sahasında da idealine ulaştırılması için Beden Terbiyesi Kanunu'nun uygulamaya konulmasından duyduğu memnuniyeti belirtti.

8 Kasım'da sağlığıyla ilgili raporlar yayımlanmaya başlandı. Bütün memleketi tekrar derin bir üzüntü kapladı. Türk Milleti'nin kalbi onun kurtulması dileğiyle çarpıyordu. Ancak kurtarılması için gösterilen çabalar sonuç vermedi. Dolmabahçe Sarayı'nda 10 Kasım 1938 sabahı 09:05'te ölümsüze geçti. Bu kara haberle yalnız Türk milleti değil, bütün dünya yasa büründü. Birçok devlet, Mustafa Kemal Atatürk'ün cenaze töreninde bulunmak üzere temsilciler göndererek, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusuna karşı duydukları derin saygıyı belirten mesajlar yolladı.

16 Kasım günü Atatürk'ün tabutu, Dolmabahçe Sarayı'nın büyük tören salonunda Türk bayrağı ile örtülü katafalka –tabutların konulduğu yüksek yer– konuldu. Sonrasında tabutu Dolmabahçe Sarayı'ndaki büyük tören salonuna yerleştirildi. Türk halkı 16–17 ve 18 Kasım'da sabah 10:00'dan gece 00:00'a kadar Dolmabahçe Sarayı'na gelerek Atatürk'ün katafalkı önünden bir ihtiram (saygı) geçidi yapabileceklerdi. Gözü yaşlı bir insan seli ulu önderine karşı duyduğu saygı, minnet ve bağlılığını ifade etti. 150 bin kişi Atatürk'ün naaşı önünden geçmiştir. Dolmabahçe Sarayı çevresindeki bütün yollarda ulaşım durmuş, halk sokakları doldurmuştur. 17 Kasım'da daha büyük kalabalıklar Dolmabahçe sarayına hücum etmiştir. Özellikle saat 14:00'ten sonra giriş kapısı halk ve öğrencilerin birikmesiyle mahşeri bir hal almıştır. Akşam saat 18:00'e kadar okullar, çıkışta gözyaşlarını tutamayan yönetici ve öğrencileriyle akın akın Dolmabahçe'ye gelmişlerdir. Türkiye, 17 Kasım günü yaşanan izdiham nedeniyle 11 kişinin hayatını kaybettiğini 19 Kasım'da gazetelerde yayınlanan resmi tebliğden öğrenmiştir.

İzdiham nedeniyle 11 kişinin hayatını kaybetmesi, nüfusu 700 bin civarında olan İstanbul'da Atatürk'ün cenaze namazının bir camide kılınmasının ciddi bir güvenlik sorunu yaratacağı endişesi nedeniyle cenaze namazı 19 Kasım'da Dolmabahçe Sarayı'nda İslam Tetkikleri Enstitüsü direktörü Ordinaryüs Profesör Şerafettin Yaltkaya tarafından kılınmıştır. 19 Kasım günü güvenlik nedeniyle vapur ve otobüs seferleri geceden itibaren durdurulmuş olmasına rağmen sabah 7'den itibaren; Dolmabahçe'den Sarayburnu'na kadar bütün cadde, caddeye inen bütün yollar, yamaçlar, binalar, damlar, cami kubbeleri, minareler insanla dolmuş, tek bir insanın sığabileceği boşluk kalmamıştır. Çünkü Atatürk'ün naaşı törenle Ankara'ya nakledilecektir ve bütün İstanbul halkı, çevre illerden, köylerden gelenler, bu törenin bir parçası olmak için, daha geceden gelip yorganlarıyla yer kapmışlardır.

19 Kasım "İstanbul'un Atatürk'e veda" günüdür. On iki generalin omzunda sarayın dış kapısına çıkarılan tabut, top arabasına konularak, İstanbul halkının gözyaşları arasında Gülhane Parkı'na götürüldü. Buradan bir torpido ile Yavuz zırhlısına (gemi) nakledildi. Büyük Ada açıklarına kadar, donanmamız ve törene katılmak için gelmiş olan yabancı gemilerin eşlik ettiği Yavuz zırhlısı cenazeyi İzmit'e getirdi. Burada Yavuz zırhlısından alınan cenaze, özel bir trene konuldu. Bu trenle Mustafa Kemal Atatürk'ün naaşı Ankara'ya götürülmek üzere hareket etti.

Atatürk'ün vefatı üzerine cumhurbaşkanı seçilen İsmet İnönü, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan Celal Bayar, bakanlar, Genelkurmay Başkanı, milletvekilleri ile ordu ve devletin ileri gelenleri tarafından karşılanan cenaze, Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde hazırlanan katafalka kondu. Ankara halkı da onun cenazesi önünden saygıyla geçerek son görevini yaptı. 21 Kasım 1938 Pazartesi günü, sivil ve askeri yöneticiler ile yabancı devlet temsilcilerinin hazır bulunduğu ve on binlerce insanın katıldığı büyük bir tören yapıldı.

Daha sonra Atatürk'ün tabutu katafalktan alınarak Etnografya Müzesinde hazırlanan geçici kabre kondu. Türk milleti daha sonra ulu önderine, Ankara Rasattepe'de (Anıttepe) bir Anıtkabir yaptırdı. 10 Kasım 1953' te Etnografya Müzesi'nden alınan Atatürk'ün naaşı Anıtkabir'e getirildi. Burada yurdun her ilinden getirilmiş olan vatan toprağı ile hazırlanan ebedi istirahatgâhına yerleştirildi.

Türk devrimi üzerine yazdıklarıyla sonraki yıllarda da dikkatle okunan Peyami Safa'nın, Atatürk'ün ölümünün yarattığı büyük acıyı değerlendirmesi Türk tarihinde komutanın ölümünden duyulan üzüntüyü anlatan Alper Tunga Sagu'sunu hatırlatır:

"Kara haberden sonra, hem de nasıl her şey birdenbire söndü; nasıl nasıl... Sanki onsuz dağlar karardı, onsuz dallar kurudu, onsuz mesafe bomboş kaldı. Şimdi bütün gözler yaşlı, benizler uçuk, dudaklar kilitli. Sanki her evden bir cenaze çıktı."

Yaşanan acının büyüklüğü ve etkisine bakarak bunun Atatürk'e muhteşem bir bağlılık ve kadirşinaslık (değerbilirlik) yanında, Cumhuriyet ve Türk Devrimi'nin artık "milli bir şuur ve ideal halinde" milletin tamamının varlığına sindiğini göstermektedir.

ANITKABİR

Ankara'da bulunan Anıtkabir, Mustafa Kemal Atatürk'ün anıt mezarıdır. Türkiye'nin başkenti Ankara'nın Çankaya ilçesinin Rasattepe (Anittepe) mevkiinde inşa edilmiştir. Emin Onat ile Orhan Arda'nın tasarımı olan Anıtkabir'in 9 Ekim 1944'te başlanan inşası 1 Eylül 1953'te tamamlanmıştır. Anıt mezar binası başta olmak üzere çeşitli yapı ve anıtların yanı sıra Barış Parkı olarak adlandırılan ağaçlık alandan oluşur.

21 Kasım 1938 yılında Ankara Etnografya Müzesi'nde geçici kabrine kaldırılan Mustafa Kemal Atatürk'ün naaşı,10 Kasım 1938 tarihinde alınarak Anıtkabir'deki edebi dinlenme yerine yerleştirilmiştir.

ATATÜRK HAFTASI (10-16 KASIM)

10 Kasım 1938 tarihinde saat 09:05'te ulu ö Mustafa Kemal Atatürk hayata gözlerini yumdu. Atamız her ne kadar aramızdan ayrılrsa da yaptığı çalışmalarla, bıraktığı eserlerle, sözleriyle kısacası her şeyiyle bizlerle birlikte sonsuza kadar yaşayacaktır.

Bu nedenle her yıl 10-16 Kasım günleri arasında Ata'mızın aramızdan ayrılışı törenlerle hatırlanır ve bu günde Atatürk'ün vatanseverliği, kişiliği, devlet adamlığı, fikirleri ve yurdumuzun kalkınmasındaki çalışmaları anlatılır, yaptıkları kavranmaya çalışılır. Ulu Önder'imizi,10-16 Kasım tarihleri arasında fabrikada, okulda, dağda, bayırda, ovada kısacası çağdaş yaşamımızda anımsarız.

ULU ÖNDER ATATÜRK'ÜN

ÖLÜMÜNDEN SONRA ÜLKE YÖNETİMİ

Atatürk'ün vefatı üzerine, Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun 33. maddesi gereğince, Cumhurbaşkanlığına Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda vekalet etmiştir. Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun 34. maddesi gereğince yeni Cumhurbaşkanı hemen seçilecektir.

Başbakan Celal Bayar'ın 9 Kasım'da İstanbul' a gelmiş olmasına bakarak, hükümetin Atatürk'ün vefatı sonrasında ülke içinde ve dış ilişkilerde bir belirsizlik ve kargaşa yaşanmaması için hazırlıklı olduğu söylenebilir.

TBMM, 1924 Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun 34. maddesine uygun olarak 11 Kasım günü toplanmış ve Malatya mebusu İsmet İnönü, rakipsiz olarak katıldığı seçimde 348 oyun tamamını alarak Türkiye'nin 2. Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

İsmet İnönü'nün "hemen" seçilmesi anayasal bir zaruret olmakla birlikte, aslında Teşkilatı Esasiye Kanunu'nda açıkça bir süre belirtilmemiştir. Hükümet bir taraftan 15 yıllık cumhuriyetin sağlam temellere dayandığını göstermek, diğer taraftan Hatay konusunun sıcak olduğu bu günlerde Türkiye'de bir iktidar sorunu olmadığını başta Fransa olmak üzere, Türkiye'yle ilgilenen bütün devletlere göstermek istemiştir. 1938 yılı tarihli gazetelerde bu konuda ipuçları bulmak mümkündür. Gazetelerde zaferin ve Türk Devrimi'nin ilk günlerinden beri bir "Türk anarşisi" bekleyenler olduğu ve Atatürk sağken bunun imkansızlığını anlayanların, onun ölümüne ümit bağladıklarının ifade edilmesi bu anlamda yorumlanabilir. Yine 10 Kasım sonrası Türkiye'nin zaafa düşeceğini zannedenlerin, İnönü'nün seçilmesiyle yanıldıklarını anlayacakları tespiti de bu şekilde değerlendirilebilir.

ULU ÖNDER MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN KİŞİLİĞİ VE TÜRKİYE DEVRİMİNE KATTIKLARI

Atatürk'ün önce bir asker olarak tahmin edilemeyen zaferler kazanması, ardından bir siyasetçi olarak modern Türkiye'nin kurulmasına liderlik etmesi dünyanın tamamında hayranlık uyandıran nadir siyasi olaylardandır. Hem Türk İstiklal Harbi'nin hem de Türk devriminin nasıl başarıldığını anlamaya çalışanlar, bu süreçte Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinin en büyük faktör olduğunu idrak etmişlerdir. Bu nedenle onu anlamaya yönelmişler; komutanlığının, siyasetçi ve entelektüel yönünün ayrıntıları üzerinde durmuşlardır. 10 Kasım 1938 sonrası gazetelere bakıldığında da Atatürk'ün çeşitli vasıfları üzerine pek çok makale, anı, deneme yazıldığı görülmektedir.

Ölümünün ardından gazetelerde onun hakkında yazılanlara bakıldığında Atatürk'ün başarılı bir asker olmasının yanı sıra askerlik dışındaki yönlerinin de öne çıktığı görülmektedir. Eğitimden ekonomiye, kadın haklarından uluslararası barışa, tarımdan dil ve tarih konularına kadar hemen her alanda çalışması ve bu alanlarda ya sorunu ya çözümü açıklayan fikirler beyan etmesi Atatürk'ü sıradan bir asker olmaktan çıkarmıştır.

Atatürk devrimleri kadınları da kapsayan büyük bir değişim yaratmıştır. 1926'da Medeni Kanunu'nun kabulü ile kadınlar yüzyıllardır süren ataerkil baskılar ve Orta Çağ geleneklerinin etkisinden, en azından hukuki olarak kurtulmuşlar ve yurttaşlık statülerinde bir devrim yaşamışlardır. 1934'te ise Anadolu kadını artık milletvekili seçme ve seçilme hakkına sahip olmuştur. Anadolu kadınları Atatürk'ün arkasından gözyaşı dökerken kendilerini 20. yüzyılın modern insanı yapan büyük önderlerini kaybettiklerini bilmektedirler.

Ölümü ardından yazılanların değerlendirilmesinden çıkan bir sonuç da Atatürk'ün aslında bir iletişim ustası olduğudur. Siyaset bilimcisi Dankwart A. Rustow'a göre; Mustafa Kemal, Anadolu'ya geçtiği andan itibaren sonraki yıllarda da siyasi amaçlarının başlıca aracı haline gelecek olan bir kabiliyet geliştirmiştir: ikna edici konuşmalarıyla, eşrafın, kongrelerin, meclisin, halk yığınlarının gönlünü fethetmek. Bu Mustafa Kemal Paşa'nın herkesin dilinden anlamak ve herkesin dilini konuşmak zorunda olduğu bir dönem ve o bunu hakkıyla başarmıştır. Hele bir tezatlar meclisi olarak kabul edilen I. TBMM'yi yönetmek ancak bir iletişim ustasının başarabileceği profesyonelliği gerektirmektedir.

10 Kasım 1938 sonrası gazetelerde Atatürk hakkında yazılanların önemli bir kısmında onun inkılapçılığı ön plana çıkarılmıştır. Daha 1937'de Financial Times gazetesinde bir makale yazan İsmet İnönü'ye göre Atatürk, *"mücadeleci ve inkılapçı tabiatta yaratılmıştır."*

10 Kasım 1938'den sonra, inkılapçılığı ile birlikte anılan bir başka yönü, Atatürk'ün söz konusu devrimleri yapma hızıdır. Atatürk'ün inkılapçılığından bahsedenler, Batı dünyasında yüzyıllar içinde yapılanları, Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhurbaşkanı olduğu on beş yıl içinde başardığını hayranlıkla ifade etmişlerdir. Mustafa Kemal Atatürk'ün Anadolu'ya ayak bastığı ilk günden itibaren sıklıkla Milli Meclis'in açılması talebinde bulunduğu bilinmektedir.

İstanbul'un işgali ve Meclisi Mebusan'ın çalışamaz hale geldiği 18 Mart 1920 sonrasında hemen harekete geçen Mustafa Kemal Paşa, 23 Nisan 1920'de Ankara'da TBMM'nin açılışı sürecini başlatmıştı. Milli Mücadele'nin sonraki safhası da tamamen TBMM'nin milli bir karargâh haline gelmesiyle devam etmişti. Ayrıca bütün devrimlerin TBMM'nin çıkardığı yasalarla düzenlendiği de düşünülürse Atatürk'ün hayatında meclisin ne kadar önemli bir yer tuttuğu görülecektir.

10 Kasım 1938 sonrası gazetelerde: Atatürk'ün dahi ve Dünya barışından yana bir asker, eğitimden hukuka, ekonomiden kültüre kadar her alanda çalışan gerçekçi bir siyasetçi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca iletişime önem verdiği ve bunu yaparken pek çok yöntem kullandığı, zorlamayı değil ikna etmeyi tercih ettiği, kısa sürede büyük devrimler başardığı ve hayatında TBMM'nin çok önemli bir yer tuttuğu öne çıkarılmıştır. Bunlardan başka Atatürk'ün, araştırmaları teşvik etmek, gösterişten uzak ve mütevazî olmak, milletin yeteneklerini keşfetmek ve milletle bütünleşmek, merhametli ve duygusal olmak, karakteri itibarıyla demokrat olmak ve çocuk sevgisine sahip olmak gibi özelliklerine de yer verilmiştir.

DÜNYA TARİHİNDE BENZERİ OLMAYAN LİDER

Ölümü ardından Atatürk hakkında makale ve haber kaleme alan pek çok yazar, onun için bütün cihanın ağladığını ve yine Atatürk'ün cihan tarihinde eşsiz bir devlet insanı olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle 1918 sonrası savaşı kazananların kaybedenlere dayattığı anlaşmalara ilk isyan eden asker ve siyasetçinin Atatürk olması, onu Asya'da olduğu kadar Avrupa'da da örnek alınacak bir lider haline getirmiştir. Bir tarım ülkesi olan Türkiye'nin bütün yoksulluğuna rağmen vatanını işgale gelmiş zengin sanayi devletlerine karşı dişile tırnağıyla, azimle milli bir mücadele verip zafere ulaşması, emperyalizmin yenilebileceğini dünyaya göstermesi, sömürge Asya ülkelerinde hayranlıkla izlenmiştir. Ölümünden sonra 43 ülkede 117 gazetede Atatürk hakkında haber ve makale yayınlanmıştır. 10 Kasım 1938 sonrası bu gazetelerin bazı yazıları Türk ulusal basınında da yer almıştır.

**MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA
SÖYLENEN BAZI SÖZLER**

- Türkiye tarihi bugün her zamankinden daha çok Batı ve Avrupa tarihinden ayrılmaz bir haldedir. Ve Atatürk'ün bu yöndeki gayretleri sonuçsuz kalmamıştır. Memleketlerimiz arasındaki yüzyılları aşan dostluk bu gelişmenin temel öğelerinden biridir.

Charles De GAULLE – Fransa

- O Türkiye'nin önceki kuşaklarından hiç birine nasip olmayan özgürlük ve güven dolu bir hayat sağladı. Başarıları Türkiye'nin Avrupa devleti olmasını sağladı, yakın doğunun tarihini değiştirdi.

Times Gazetesi – Birleşik Krallık

- Akıllı ve barışçı yöntemlerle gerçekleştirdiği eseri halkların tarihinde izlerini bırakacaktır.

Albert LEBRUN – Fransız Cumhurbaşkanı

- Yeni Türk Devleti ile Ankara Antlaşması'nın imzalanması nedeniyle; "Bizi arkadan vurdu dağ başındaki haydutlarla; Mustafa Kemal ile anlaştı" diyenlere Fransız Başbakanının Mecliste verdiği cevap: "Dağ başındaki haydutlar diye isimlendirdiğiniz kahraman Mustafa Kemal ve O'nun tüm askerleri burada olsalardı teker teker hepsinin heykellerini dikerdik. Böylesine kahraman bir antlaşma imzalamaktan gurur duyuyorum."

Fransız Başbakanı BRIAND

- O büyük insan, yalnız Türkiye için değil bütün doğu milletleri içinde en büyük önderdi.

Emanullah HAN – Afgan Kralı

- Mustafa Kemal yeni Türkiye'nin kalbidir. Eski yıpranmış bir toplumdan yepyeni güçlü bir millet yaratmış, essiz kişiliğiyle kendini herkese kabullendirmiş, enerjisiyle herkesi kendine inandırmıştır.

Ma Shao-Cheng – Çinli Yazar

- Atatürk yalnız Türk Milleti'nin değil özgürlüğü uğruna savaştan bütün milletlerin önderiydi. O'nun direktifleri altında siz bağımsızlığınıza kavuştunuz. Biz de o yoldan yürüyerek özgürlüğümüze kavuştuk.

Sucheta KRIPALANI – Hint Parlamento Heyeti Başkanı

Not: Dergimizin Aralık sayısında "ANITKABİR" konusuna yer verilecektir.

**Derleyen ve Yazar
Erdoğan ÖZ
Arkeolog**

KAYNAKÇA :

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/417472>

FOTO :

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/anitkabr-ataturk-ve-kurtulus-savasi-muzes>

<https://www.anitkabir.com.tr/>

SİT ALANLARI

Ülkemiz, tarih öncesi devirlerden günümüze kadar çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan ve bu medeniyetlere ait kalıntıları bünyesinde barındıran, kültürel mirası zengin bir ülkedir. Türkiye'nin sahip olduğu bu kültürel mirasın bir kısmı, yapılan kazı çalışmaları ile gün yüzüne çıkarılmıştır. Fakat keşfedilmeyi bekleyen bu kalıntıların büyük çoğunluğu, gerekli çalışmalar başlatılincaya kadar buldukları yerde koruma altına alınmaları gerekmektedir. Bu durum 2863 sayılı kanunda yer alan en önemli kavramlardan birisi olan "sit" kavramını ortaya çıkarmıştır.

Sit alanları; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin; sosyal, ekonomik, mimari ve kültürel özelliklerini yansıtan kent kalıntılarını, önemli tarihi olayların gerçekleştiği yerleri ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gereken alanları kapsayan bölgelerdir. Sit olarak ilan edilen bölgelerde yapılaşmaya izin verilmemektedir veya o bölgeler belirli şartlara tabi tutulmaktadır.

Sit alanları niteliklerine göre dört türe ayrılmıştır. Bunlar; doğal sit, tarihi sit, arkeolojik sit ve kentsel sit alanlarıdır. Bunların dışında birden fazla sit türü özelliğini bünyesinde barındıran ve karma sitin varlığı da kabul edilmektedir.

Doğal Sit

Jeolojik devirlere ait ender görülen özelliklere sahip korunması gereken alanlardır. Yer altında, yer üstünde veya su altında bulunabilir.

Tarihi Sit

Tarihi sit, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'te, "insanlık tarihi, milli tarihimiz veya askeri harp tarihi açısından çok önemli tarihi olayların cereyan ettiği ve bu sebeple korunması gerekli yerler" olarak tanımlanmıştır.

Arkeolojik Sit

Arkeolojik sit, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 3. maddesinde, "insanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlar" olarak tanımlanmıştır. Niteliklerine göre 1. derece, 2. derece ve 3. derece olmak üzere gruplandırılmaktadır.

Karma Sit

Birden fazla sit türünün aynı alanda bulunduğu yerler “karma sit” olarak anılmaktadır. Buna göre, “arkeolojik – kentsel sit”, “arkeolojik – tarihi sit”, “arkeolojik- tarihi – kentsel sit” ve “tarihi – kentsel sit” alanları karma sitlerdir.

Kentsel Sit

“Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik”in 3. maddesinde “mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları ve bir bütün olarak o yerleşmenin ait oldukları dönemin yaşam biçimini gelecek nesillere aktarmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan, kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar, sokak ve meydanlar, vb.) birlikte buldukları alanlar” olarak tanımlanmıştır.

İzmir'in gelişmekte olan kenti Bayraklı; doğal, arkeolojik ve kentsel olmak üzere üç çeşit sit alanına ev sahipliği yapmaktadır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir 1 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu resmi sayfasında belirtilen bilgilere göre Bayraklı ilçesinde koruma altında; 1 Cami- Mescit, 1 kilise, 3 türbe- mezarlık, 120 sivil mimari, 1 harabe, 1 askeri yapı, 2 endüstri yapısı, 3 şehitlik, 6 sit alanı bulunmaktadır. Bu sayımızda kentsel sit alanı içerisinde kalan koruma altındaki dini mimari örneklerimizden biri olan Saint Antuan Katolik Kilisesi'ni ele almaktayız.

Derleyen
Aslıhan DOĞRU DEMİREL
Restorasyon Teknikeri

Kaynakça

<https://korumakurullari.ktb.gov.tr/TR-202688/tasinmaz-kultur-varliklari-ve-sit-alanlari.html>
“Kültürel Mirasın Korunması”, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi ders kitabı
<https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210610/saint-antoine-katolik-kilisesi.html>

SENT ANTUAN KATOLİK KİLİSE'NİN TARİHİ

St. Antuan Kilisesi, İzmir Bayraklı ilçesinde bulunan bir Katolik kilisesidir. Kiliseye adı verilen Aziz Antuan, 1195 yılında Portekiz'in Lizbon şehrinde doğmuştur. 1230 yılında Padova'ya göç etmiştir. Çocuk yaşlarından itibaren aldığı dini eğitimler ve bu yönde yaşadığı tecrübeler neticesinde üniversite profesörü ardından manastır başpapazı, genel başpapaz (provincialis) olmuştur.

St. Antuan, Kuzey İtalya ve Güney Fransa'da vaazlar vermiş, 1231 yılında Padova'da vefat etmiş, Sancta Maria Mater Domini Kilisesi yakınlarına gömülmüştür. St. Antuan'a aziz unvanı ölümünden sonra verilmiştir.

1898 yılında Sultan II. Abdülhamid, Osmanlı Dönemi'nin belediye başkanlarından olan Yahya Hayati Paşa ile Yunan Ortadoks'u Transivulo Pittaco'ya, yeni bir köy oluşturmaları için Bayraklı bölgesini vermiştir. Buraya yerleşen aileler; deniz manzarası, doğası ve konumu itibarıyla bölgeye yazlık evlerini yapmış ve çoğunlukla yaz aylarını burada geçirmeye başlamışlardır.

Yahya Hayati Paşa, Bayraklı'nın köy olabilmesi için buraya gelen nüfusun daha da artması gerektiğini düşünmüş ve bu amaçla farklı dine mensup ailelerin ibadetlerini kolaylıkla yapabilmeleri için bölgede yaşayan Katolik, Ermeni, Ortodoks ve Müslüman ailelere ücretsiz araziler verilebileceğini duyurmuştur. Bu duyuru üzerine 1901 yılında, Bayraklı'ya yerleşmiş olan Katolikler, bölgelerine Capuccin rahiplerinin gelmesini sağlamak için Piskopos ile görüşmüşlerdir. 16 Kasım 1901 yılında, kilise yapımı için resmi izinlerini almayı başaran Katolik cemaati, 1902 yılında kilisenin temellerinin atılmasını sağlamıştır. Atılan temel esnasında, o günün hatırası olarak Kiliseye konulan ilk taşa, kilisenin tarihi bilgilerinin yazıldığı ve bu taşın kilisede saklandığı rivayet edilmekte olsa da bu taş günümüze ulaştırılamamıştır. Kilisenin ilk katı 1902 yılının Ekim ayında tamamlanmış ve Kasım ayında Papa yardımcısının katıldığı bir törenle açılışı yapılmıştır.

Kilisenin ilk rahibinin Bernardo Da Castelmine Siciliano olduğu, Siciliano' nun, kilisede kaldığı süreçte bahçeyi tamamıyla taşlarla düzenlediği ve bir de su deposu yaptırdığı tarihi kayıtlarda yer almaktadır. 4 Temmuz 1903 yılında, Sultan 2. Abdülhamid'in fermanı ile Kilisenin yanına, bölge halkının talebiyle Hıristiyan mezarlığı yapılmıştır ancak mezarlığın, 1980'li yıllarda başka bir bölgeye taşındığı kayıtlarda yer almaktadır.

7 Mart 1904 yılında, kilise ile birlikte yapılan manastırın yanına 6 sınıflı bir İtalyan okulunun inşaatı başlamıştır. Okulun müdürü rahibe Katerina, okulda verilen derslerin yanı sıra sosyal aktiviteler, sanat ve el sanatlarının öğrenilmesine de büyük önem vermiştir. 19 Nisan 1905 yılında Aziz Espedito Bayramı'nı kutlamak için kiliseye 4000 Hıristiyan gelmiş ve kilisenin yapımından bu yana gerçekleşmiş en büyük kutlama olarak tarihe geçmiştir.

Kurtuluş Savaşı sonrasında, İzmir'de yaşanan büyük yangınlar, cemaatin göç etmesi vb. gecikmeler sebebiyle Kilisenin inşaatı 1922 yılında bitmiştir.

1966 yılında yaşanan İzmir depremi ile kilise de hasar görmüş, 1990 yılında onarılarak yeniden ibadete açılmıştır. St. Antuan Kilisesi, halen Bayraklı ilçesinde aktif olarak hizmetini sürdürmektedir.

Derleyen
Gizem ESLEK BAKIR
Antropolog

KAYNAKÇA:

<https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210610/saint-antoine-katolik-kilisesi.html>

[https://tr.wikipedia.org/wiki/St._Antuan_Katolik_Kilisesi_\(%C4%B0zmir\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/St._Antuan_Katolik_Kilisesi_(%C4%B0zmir))

<https://www.erolsasmaz.com/?oku=556>

<http://www.anadolukatolikkilisesi.org/izmir/bayrakli/texts/tarih2.htm>

E.Atıcı, "Kilise yapılarının iletişimde göstergebilimin yeri: st.antuanKatolik kilisesi, st.johnanglikan kilisesi, bucaprotestanbaptist kilisesi, azizpavluskatolik kilisesi, st.helenkatolik kilisesi", Anadolu Üniversitesi

<https://www.sentantuan.com/fransiskaner/aziz-antuan/>

<https://azizantuan.org/padovani-aziz-antuan/yasami/>

ST. ANTUAN KATOLİK KİLİSESİ MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Bayraklı Fuat Edip Baksı Mahallesi'nde bulunan St. Antuan Katolik Kilisesi'nin yapımı 1899 yılında başlamış ve ilk katı 1902 yılında tamamlanmıştır. Kaynaklara göre kilisenin yanına manastır ve altı sınıflı bir İtalyan okulu da yapılmıştır. 1903'te yapının yanına bir mezarlık yapılsa da 1980'li yıllarda bu mezarlık ortadan kaldırılmıştır.

Yapımında kesme taş & tuğla kullanılan ve neo-romanesk tarzda tasarlanan kilise, eğimli bir arazi üzerinde güneydoğusundaki konut yapısı ile bir bütün olarak tasarlanıp inşa edilmiş ve bir bahçe ile çevrelenmiştir. Konutla ibadet mekânı arasında organik bir bağlantı vardır. Konut yapısının birimlerinden doğrudan bemaşa -kiliselerde apsisin önünde din adamlarının bulunduğu, halkın giremediği kutsal bölüm- geçiş sağlanmaktadır.

Bemaya doğru uzunlamasına dikdörtgen bir forma sahip nef, kuzeyinde ve güneyinde dört yuvarlak kemerle genişletilmiştir. Bu kemerlerin taşıyıcıları olan payelerle duvar arasındaki alan örülerek kapatılmıştır. Böylece farklı ebatlarda oluşan nişlerin taşıyıcılarının üzerine yuvarlak beşik tonozu destekleyen kemerler konumlanmıştır. Yan nefler, ayaklar arasında dikdörtgen, geniş niş mekânları olarak değerlendirilmiş, dikdörtgen yapının uzun kenarları üzerinde konumlanmıştır. Nişler, ikonografik programlı resimlerin sergilendiği bir düzenlemeye sahiptir. Kilisenin ana nefi, ortaçağ kiliselerinde nefi genişleten yan neflerin bulunduğu formun işlevsel olmayan sembolik bir tekrarı olarak tanımlanabilir.

Yapının kuzeybatısında ortada ana giriş yer alır ve bu girişe dışarıdan dört basamakla ulaşılmaktadır. Batı cephesinde silme ile katlar arası burğu yapılmıştır. Cephenin ortasında bir niş içinde iç içe geçmiş içe doğru daralan üç adet kemerle oluşturulmuş yuvarlak kemer alınlıklı bir giriş kapısı yer alır. Yapının aslında batı cephesinin orta bölümü üçgen alınlıkla taçlandırılmış ve iki yanında çan kuleleri yer almıştır ancak çan kuleleri günümüze ulaşmamıştır. Yan cephelerde ise alt katta yuvarlak kemerli, söveli, vitray pencereler ile üst katta galeri katını aydınlatan yuvarlak formda, söveli üç pencere vardır.

SAINT ANTOINE KATOLİK KİLİSESİ SÜSLEMELERİ

Kitab-ı Mukaddes ya da Kutsal Kitap; Eski Ahit ve Yeni Ahit'i kapsayan, Hristiyan inancının temelini oluşturan ve Hristiyanlarca kutsal sayılan kitaptır. Eski Ahit; Kutsal Kitap'ın İbranice kaleme alınmış olan ilk kısmına Hristiyanların verdiği isimdir. Yahudilerin Tanah, Müslümanların Tevrat ve Zebur olarak kabul ettikleri kitapları içinde barındırır. Yeni Ahit ise, Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit'in ardından gelen ve Grekçe kaleme alınmış olan ikinci kısmına Hristiyanların verdiği isimdir. Müslümanların İncil olarak adlandırdıkları kitabı içinde barındırır.

İncil; İsa'nın yaşamını, öğretilerini, ölümünü ve dirilişini anlatan her bir biyografidir. Aziz Matta, aziz Markos, aziz Luka ve aziz Yuhanna tarafından kaleme alındığına inanılıp kabul edilen ve yazarlarının isimleriyle anılan dört İncil; Yeni Ahit'in ilk dört bölümünü oluşturur. Roma Katolik Kilisesi, Doğu Ortodoks Kilisesi ve Anglikan Kilisesi tarafından kabul edilen dört İncil'e (Matta İncili, Markos İncili, Luka İncili ve Yuhanna İncili) Kanonik İncil denir. Kiliseler tarafından kabul edilmeyen, dini metinlerinin doğruluğundan şüphe duyulan İncillere apokrif İncil denir.

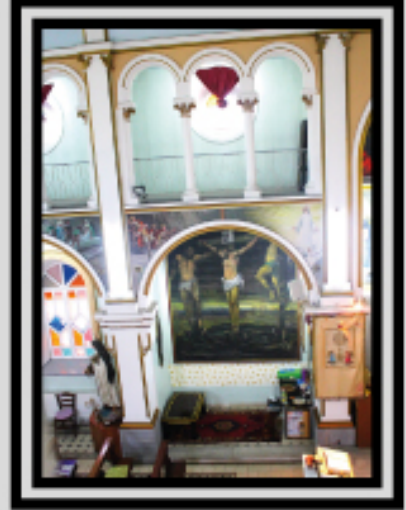
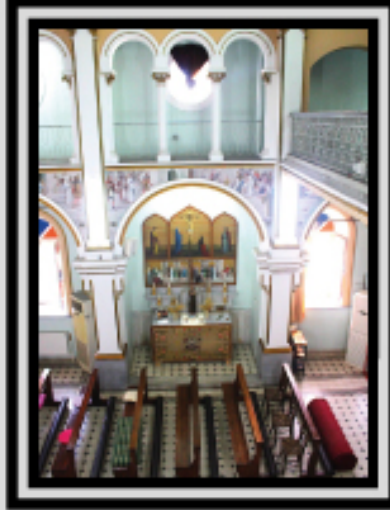
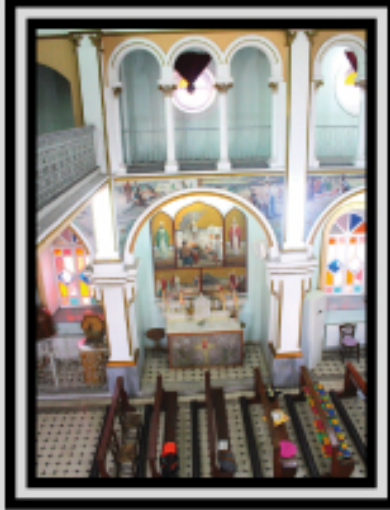
Hristiyan aleminin kültüründe tasvir sanatı günah sayılmamaktadır. Hristiyanlar, ibadethanelerini süslemek için geliştirdikleri ikonaları kendileriyle Tanrı arasında bir aracı olarak kabul etmektedirler. İkona, en yaygın kullanım şekli resim olan dini bir sanat eseridir. Metal, döküm taş, kumaş üzerine işlemeli, ahşap üzerine boyanmış, mozaik veya fresk işlerinde yapılmış, kağıt veya metal üzerine basılmış vb. şekillerde de oluşturulabilir. En yaygın konuları Mesih, Meryem, azizler ve meleklerdir. Hristiyanlar, Erken Hristiyanlık döneminden günümüze kadar çeşitli ikonalarla dini mekanlarını süsleyerek kullanmışlardır.

Bayraklı Fuat Edip Baksı Mahallesi'nde bulunan Saint Antoine Katolik Kilisesi'nin duvar süslemeleri İzmirli ressam Jak Edizel tarafından yapılmıştır. Jak Edizel 1971 yılında Aziz Antuan ve Aziz Fransua'nın hayatındaki çeşitli olayları kilisenin iç duvarlarına ve çeşitli panolara resmetmiştir. Polikarpus, Ignatius, Ireneus gibi azizlerin tabloları da yapıp kiliseye yerleştirilmiştir. Yahudi Meclis başkanları Hanna & Kayafa ve Roma Valisi Pontius Pilatus tarafından ölüme mahkûm edilen Mesih İsa'nın iki tablosu da bulunmaktadır. Kilisenin orta nefindeki tüm kemer nişlerine Çarmıhın 14 Durağı işlenmiştir. Mesih İsa'nın çektiği ıstıraplar tasvir edilmiştir. Bu 14 durağa ek olarak son kemer nişine 15. Resim yapılmış ve İsa'nın dirilişi tasvir edilmiştir. Kilisede resimlerin dışında Meryem, İsa ve azizlerin heykelleri de bulunmaktadır.

Orta Nef Kemer Nişi Resimleri (Çarmıhın Durakları/Acılı Yol)

Acılı Yol olarak da bilinen Çarmıhın Durakları, Mesih İsa'nın yeryüzündeki son saatlerinin bir anlatımıdır. İsa'nın bu son saatlerini tanımlayan, kabul görmüş birkaç anlatım vardır. Bunlardan biri bu olayların Kutsal Kitap'a uygun anlatımı, diğeri ise geleneksel anlatımdır. Çarmıhın Durakları'nın geleneksel anlatımı şöyledir:

1. İsa ölüme mahkum ediliyor.
2. İsa'ya çarmıhı veriliyor.
3. İsa'nın ilk düşüşü.
4. İsa, annesi Meryem'le karşılaşılıyor.
5. Kireneli Simun çarmıhı taşımaya yardım ediyor.
6. Veronika, İsa'nın yüzündeki kanı siliyor.
7. İsa'nın ikinci düşüşü
8. İsa, Yerusallimli kadınlarla karşılaşılıyor
9. İsa'nın 3. Düşüşü
10. İsa'nın giysileri çıkartılıyor
11. İsa çarmıha geriliyor
12. İsa ölüyor
13. İsa'nın bedeninin çarmıhtan indirilmesi
14. Mezara konuş

1. Durak: İsa Ölüme Mahkum Ediliyor

İncil yazarları İsa'nın yargılanma sürecini farklı biçimlerde anlatmışlardır. Dört metin bütüncül olarak uzmanları tarafından değerlendirildiğinde İsa'nın yargılanma sürecinin Galile bölgesinde yetkili olan dört farklı yargıç huzurunda gerçekleştirildiği sonucunu ortaya koymuşlardır.

İsa Hanna'nın Huzurunda: Yuhanna İncili'ne (18: 12-23) göre tutuklanan İsa, ilk olarak başkahin Kayafas'ın kayınbabası Hanna'nın huzuruna getirilir. Hanna, bazı sorular sorduktan sonra İsa'yı Kayafas'a gönderir. Bu sahnede, askerler tarafından elleri bağlanan İsa, Hanna'nın huzurundadır.

İsa Kayafas'ın Huzurunda: Sinoptik İncillerde (Kutsal Kitap'ta yer alan Matta, Markos ve Luka'ya ait olan üç İncil'e denir. Bu üç İncil konu ve üslup olarak birbirine benzediği, hatta önemli miktarda ortak metin içerdiği için sinoptik adını almıştır.) İsa tutuklanmasının ardından hemen Kayafas'a götürüldüğü yazmaktadır. (Matta 26. 57-68; Markos 14: 53-65, Luka 22: 66-71)

İsa'nın ellerinin bağlı olarak gösterildiği bu sahnelerde, bir platform üzerinde oturan Kayafas öfkesini yansıtabilecek biçimde göğsünde tuttuğu elleriyle giysisini yırtarken betimlenmektedir. Kayafas'ın yanında genellikle Yahudi liderler yer alır.

İsa Herodes'in Huzurunda: Kayfas'ın ardından İsa, Galile bölgesinin Yahudi yetkilisi Herodes Antipas'ın huzuruna çıkartılır. İsa'nın bir mucize göstermesini umarak ona sorular soran Herodes, hiçbir yanıt alamadığı İsa'yı parlak bir giysiyle kuşatarak Vali Pilatus'a gönderir. (Luka 23: 6-12)

Askerler tarafından elleri bağlanmış biçimde getirilen İsa, başında tacıyla tahtında oturan Herodes'in huzurundadır. Herodes'in maiyetindekilerden biri giymesi için İsa'ya beyaz, parlak bir giysi vermekte ya da İsa doğrudan bu parlak giysiyle betimlenmektedir.

İsa Vali Pilatus'un Huzurunda: Mekan olarak genellikle valinin evinin avlusunda gösterilen bu sahnelerde, askerlerce çevrelenen İsa, elleri bağlanmış biçimde yüksek bir platform üzerinde oturan Pilatus'un önünde betimlenir. Bazı örneklerde İsa ve askerlerin ardında aralarında tartışan Yahudi liderler de sahneye katılır. Vali, bir hizmetçinin tepsisi içinde sunduğu testideki su ile ellerini yıkarken, İsa valinin huzurunda ya da kimi zaman arka planda askerler tarafından çarmıha gerilmek üzere götürülürken betimlenmiştir.

Kilise'nin orta nef kemer nişinde resmedilen 1. Durak resminde İsa parlak beyaz giysisi ile Vali Pilatus'un huzurunda tasvir edilmiştir.

2. Durak, İsa'ya Çarmıhı Veriliyor

Sinoptik İncillere göre, İsa çarmıha gerilmek üzere Golgota denilen yere götürülürken çarmıhını Simun adında bir adama taşıtırlar. (Matta 27:32; Markos 15:21; Luka 23:26) Ancak Yuhanna İncili'nde (19:17) çarmıhı İsa'nın kendisinin taşıdığı belirtilir. Çarmıhını taşıyan İsa figürü; Hristiyanların yaşam boyu taşıdıkları yükü temsil eder. Kemer nişinin üstünde Acılı Yol'un ikinci durağı olan İsa'ya çarmıhının verilmesi sahnesi resmedilmiştir.

3. Durak, İsa'nın İlk Yere Düşüşü

İsa'nın çarmıhı güçlükle taşıdığı, çarmıhın ağırlığı yüzünden düşmek üzereyken ya da düşmüş şekilde tasvir edildiği bu sahnelerdeki dramatik betimleme anlayışı, çarmıha gerilmek üzere olan İsa'nın acısını vurgulamak amacıyla üretilmiştir.

4. Durak, İsa annesi Meryem'le Karşılaşıyor

Batı ikonografisi, kanonik İncillerde değinilmeyen bir olayı sahneye taşımaktadır. Çarmıhın taşınması sırasında İsa ile annesinin karşılaşması ayrıntısına değinilmiştir. Burada da olduğu gibi bu anlatıdan esinlenen yapıtlarda, oğlunun acısı nedeniyle derin üzüntü duyan Meryem, kimi zaman havari Yuhanna'nın kollarına yığılmış şekilde, kimi zamansa Çarmıha Geriliş öyküsünde adları geçen 3 Meryem ile birlikte resmedilmişlerdir. Jack Edizel tarafından yapılan bu betimlemede İsa'nın karşısında konumlandırılan, beyaz parlak elbisesi ve kafasının üstündeki hare ile resmedilmiş kişi İsa'nın annesi Meryem'dir.

5. Durak, Kireneli Simun Çarmıhı Taşımaya Yardım Ediyor

“Dışarıya çıkarlarken Simon adında Kireneli bir adam gördüler. İsa'nın haçını taşıyın diye zorladılar.” (Matta 27:32; Marcus 15:21, Lukka 23:26) İsa'nın düşmanları, İsa'nın perişan halini görünce Golgota Tepesi'ne varmadan öleceğinden endişe duyarak, oradan geçmekte olan Kireneli Simon'u çarmıhı taşımasında yardım etmesi için zorlarlar.

6. Durak, Veronica İsa'nın Yüzünü Siliyor

İsa'nın Golgota yolunda çarmıhını taşıması sırasında bir kadın, elindeki mendille İsa'nın terini siler ve mendilin üzerinde İsa'nın imgesi belirir. Bu olay nedeniyle azize olarak kabul edilen söz konusu kadın, vera (gerçek) ve ikon (imge) kelimelerinin birleşiminden oluşan “Gerçek İmge” anlamına gelen Veronica ismini almıştır.

7. Durak İsa 2. Kez Düşüyor

İsa, çarmıha gerileceği tepeye giderken çarmıhın ağırlığının altında ikinci kez ezilir ve yere düşer. Düşükten sonra tekrar kalkıp yoluna kaldığı yerden devam eder.

8. Durak, Kudüslü Kadınlarla Karşılaşıyor

İsa, halini görüp ağlayan Kudüslü kadınlara kendisi için üzülmelerini tembihler.

9. Durak, İsa 3. Kez Düşüyor

İsa, çarmıha gerileceği yer olan Golgota Tepesi'ne varmasına az kalmışken tekrar gücünü kaybeder ve yere düşer.

10. Durak, Giysileri Çıkartılıyor

İsa'nın çarmıha gerilmeden önceki son anını gösteren bu sahnelerde, çarmıhın önünde betimlenen İsa'nın giysileri askerler tarafından çıkarılır ve paylaşılır.

11. Durak, İsa Çarmıha Çakılıyor

Çarmıh yerde dururken İsa ellerinden ve ayaklarından çarmıha çivilenir.

12. Durak, İsa Çarmıhta Ölür

İsa Golgota Tepesinde çarmıha gerildikten sonra ölür. Genellikle bu betimlemelerde çarmıhın dibinde annesi Meryem, İncil yazarı Yuhanna, Mecdelli Meryem ya da Arimatealı Yusuf yer alır.

13. Durak, Çarmıhtan İndiriliş

Yahudilerden korkmaları nedeniyle İsa'nın öğrencileri olduklarını gizleyen Arimatealı Yusuf ve Nikodemus, Vali Pilatus'tan izin alıp İsa'nın cesedini çarmıhtan indirirler. Bu betimlemelerde olduğu gibi bazen bu sahneye anne Meryem, Mecdelli Meryem de eklenir.

14. Durak, Mezara Konuş

Mezara konuş sahnelerinde, Arimatealı Yusuf, Nikodemus ve kimi zaman sahneye katılan başka figürler İsa'nın bedenini taşıırken ya da burada olduğu gibi mezara yerleştirilirken gösterilir.

15. Durak İsa'nın Dirilişi

İsa'nın havarilerine ölümünün üçüncü günü dirileceğini bildirmesi nedeniyle Vali Pilatus, İsa'nın gömüldüğü mezarın muhafızlar tarafından denetlenmesini ister. Kilisenin orta nefinin son kemer nişinin üstüne resmedilen sahne; İsa'nın mezarını kontrole gelen muhafızların İsa'nın dirilişine tanıklık etmeleridir.

Sağ Yan Nef Tabloları

Sağ nefte bulunan bu tablo Jak Edizel tarafından yapılan Golgota tablosudur. İncil anlatılarına göre İsa, Golgota denilen tepede iki suçluyla birlikte çarmıha gerilir. Luka, söz konusu suçlulardan birini “iyi” (inanan), ötekini ise “kötü” (günahkar) bir karakter olarak tanıtır. Apokrif Nikodemus İncili’nde iyi hırsızın adının Dismas, kötü hırsızın adının Gesmas olduğuna değinilmiştir. “Çarmıha Geriliş” betimlemelerinin ana figürü genellikle sahnenin merkezine yerleştirilen, elleri ve ayakları çivilenmiş biçimde gösterilen çarmıhtaki İsa’dır. İsa’nın başının üzerine suçuna ilişkin bir yazı asılır: “Nasıralı İsa Yahudilerin Kralı/ Iesus Nazarenus Rex Iudaerum” (INRI). İsa’nın sağında iyi hırsız Dismas, solunda kötü hırsız Gesmas betimlenir. Hırsızların elleri ve ayakları İsa’dan farklı olarak çarmıha iple bağlanmıştır.

Sağ yan nefte Jack Edizel tarafından yapılmış üst üste konumlanan 2 adet resim bulunmaktadır. Üst tarafta bulunan duvar resminde Aziz Fransua ve Sultan al Malek al Kamil resmedilmiştir. III. Haçlı seferi sırasında Aziz Fransua Mısır’daki Damietta şehrinde Sultan Al Malek al Kamil’in huzuruna çıkarak banş teklif etmiştir.

Altındaki eserde ise Aziz Antuan ve feodal bir İtalyan lordu olan Ezzelino da Romano tasvir edilmiştir. 1231 yılında Aziz Antuan, hapisanedeki San Bonifacio Kontu ve arkadaşlarının salınması için Ezzelino da Romano’dan yardım istemiştir. Romano Aziz Antuan’ın isteğine rağmen esirlerini hemen salmamıştır.

Sol Yan Nef Tabloları

Sol yan nefte yine üst üste konumlanan 2 adet resim bulunmaktadır. Üstte konumlanan eserde 1231 yılında Aziz Fransua'nın da katıldığı Assizi'de gerçekleştirilen Fransisken Rahipleri toplantısı betimlenmiştir. Bu toplantıya beş binden fazla kişi katılmıştır.

Sağ yan nefte Jack Edizel tarafından yapılmış üst üste konumlanan 2 adet resim bulunmaktadır. Üst tarafta bulunan duvar resminde Aziz Fransua ve Sultan al Malek al Kamil resmedilmiştir. III. Haçlı seferi sırasında Aziz Fransua Mısır'daki Damietta şehrinde Sultan Al Malek al Kamil'in huzuruna çıkarak barış teklif etmiştir.

Apsis ve Bema Duvarı Eserleri

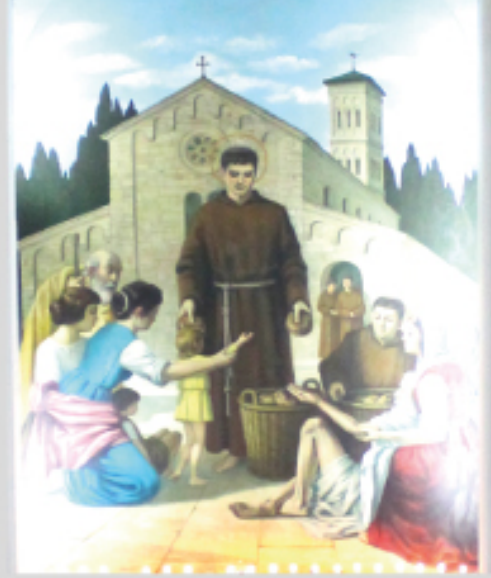
Apsis ve Bema Duvarı

Kiliselerde doğrultuyu belirleyen, sunak odasını kapsayan, yarım daire ya da yarım çokgen şeklinde ve dışa taşkın olan unsura apsis denmektedir. Camilerde mihrabın karşılığıdır. Bema ise kiliselerde apsinin önünde din adamlarının bulunduğu, halkın giremediği kutsal bölümdür. St. Antuan Katolik Kilisesi'nin apsis ve bema duvarı resimleri de İzmirli Ressam Jak Edizel tarafından yapılmıştır. Aziz Antuan'ın öğretileri anlatılmıştır.

Aziz Antuan Lizbon'da doğmuştur. Dini hayatında önce Augustinian tarikatına bağlanmış ardından aziz Francesco'nun vaazlarından etkilenerek Fransisken tarikatına katılmıştır. Çoğunlukla Fransisken tarikatının belden halatla bağlı kahverengi çuha giysisi içinde tasvir edilir. Aziz Antuan'ın sadece insanlarla değil, balıklar ve kuşlarla da sohbet etmesi, onun hakkında yapılan betimlemelere de yansımıştır.

Kilisenin apsis resminde Aziz Antuan bir kilisenin önünde fakirlere yiyecek dağıtırken tasvir edilmiştir. Yukarıdan melekler Azizi izlemektedirler. Aziz Antuan Fransiskenlerin kahverengi çuha giysisi ile betimlenmiştir.

Apsisin solundaki eserde Aziz Antuan balıklar ve kuşlarla sohbet ederken resmedilmiştir. Üzerinde yine çuha giysisi bulunmaktadır. Kafasında hare ile tasvir edilmiştir.

Apsisin sağındaki eserde Aziz Antuan hastalara yardım ederken tasvir edilmiştir.

Kilise presbiteriyumun kubbesinde 3 tane eser resmedilmiş ve eserler arası iki sütun ile ayrılmıştır. Solda Aziz Antuan tarafından gerçekleştirilen Efkariya mucizesi tasvir edilmiştir. Efkariya; İsa'nın çarmıha gerilmeden önceki gece havarileri ile yediği son akşam yemeğinin anıldığı bir ayındır. İsa'nın bu yemeğinde havarilerine ekmek verirken "Bu benim bedenim" ve şarap verirken "bu benim kanım" dediğine inanılır.

Aziz Antuan'ın efkariya hikâyesi ise şöyle anlatılır: Aziz ölmeden önce öleceğinin yaklaştığını anlayarak Padova yakınlarındaki Camposampiero'ya gidip ceviz ağacının üstüne kendisine bir kulübe yaptırır. Gündüzleri vaktini bu kulübede geçirmeye başlar. Bir akşam burada yaşayan bir kont, Aziz Antuan'ın kulübesine gittiğinde içeride çok parlak bir ışık görür. Yangın olduğunu zannederek kapıyı açtığı anda Aziz Antuan'ı çocuk İsa'yı kucağına almış bir vaziyette görür. Bunun üzerine Antuan konttan bu olayı kimseye söylememesini istemiştir. Kont gördüklerini ancak Antuan öldükten sonra açıklamıştır.

13 Haziran 1232 Cuma günü Antuan Padova'ya yola çıkmak ister. Gün sonuna doğru Padova yakınlarına ulaştıklarında Antuan'ın kuvveti bitmiştir. Padova yakınlarındaki Arcella'da dururlar. Burada küçük bir kulübede efkariya aldıktan sonra Meryem Ana'ya ilah okur ve ışık dolu gözlerle yukarıya bakar. Ne gördüğünü soranlara ise İsa'yı gördüğünü söyler ve 36 yaşında hayata gözlerini yumar.

Presbiteriyum kubbesinin ikinci eseri Mesih İsa'nın Aziz Antuan'a çocuk İsa kılığında görünmesidir. Son eserde ise Aziz Fransua öldükten sonra Aziz Antuan'a görünmesinin hikâyesi resmedilmiştir.

St. Polikarp Şapeli Resimleri

Şapel küçük kiliseler için kullanılsa da kiliselerin içinde aziz, azize ya da bir olay için ayrılmış ibadet yerlerini tanımlamak için de kullanılmaktadır. Sen Polikarp Şapeli, kilisenin sağ nefinde bulunan, Aziz Polikarp'a ayrılmış bir ibadet yeridir. St. Polikarp şapelinde ise yine İzmirli ressam Jak Edizel tarafından yapılmış resimler bulunmaktadır.

Sol üstte Aziz İreneus resmedilmiştir. Aziz İreneus, 126 yılında Smyrna'da doğmuştur. 202 yılında din şehitliği mertebesine yükselmiştir. Hristiyan teolojisinin gelişmesine önemli katkıları olmuştur.

Aziz İreneus'un yanında, Polikarpus'un katledildiği an resmedilmiştir. Aziz Polikarp, 70 yılında Anadolu'da doğmuştur. Ermişliği, havarilik geleneği ve Hristiyanlık öğretilerine dair olan engin bilgileri ile daha genç yaşta adı "Hristiyanların Babası" olarak anılmaya başlar. Roma imparatorlarının politeist oldukları, kültlere tapmayı emrettiklerinden dolayı Hristiyanların asi olarak yargılandıkları dönemde Aziz Polikarp, 23 Şubat 155 tarihinde İzmir Akropolü üzerinde, Roma Stadyumu'nda yakılarak şehit edilir.

Üst sağ eserde Aziz İgnatius resmedilmiştir. Aziz İgnatius erken Hristiyanlık tarihinde ve apostolik babalar arasında önemli bir yere sahiptir. Yuhanna'nın öğrencilerindendir.

Sol alt panoda Aziz Polikarpus ve Aziz İgnatius birlikte resmedilmiştir.

Sağ alt panoda ise Aziz Polikarp eski Smyrna yangınına söndürürken resmedilmiştir.

Haçlı Şapeli Resimleri

Haçlı Şapeli eserlerinde üst panoda üçlü bir tablo yapılmıştır. Çarmıha gerilmiş Mesih İsa'ya üzülen anne Meryem & Mecdelli Meryem, Arimetealı Yusuf & Nikodemus tasvir edilmiştir.

Şapelin alttaki son iki resimlerinde ise solda Yahudi Meclisi İsa'yı mahkûm ederken sağ da ise Pilatus'un İsa'yı mahkum etmesi tasvir edilmiştir.

Yahudi Meclisi Mesih İsa'yı mahkum ederken

Pilatus Mesih İsa'yı mahkum ederken

Dilan ZEYİN
Sanat Tarihi Uzmanı

Kaynakça

HASOL, Doğan; Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, 2016, İstanbul.

<https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210610/saint-antoine-katolik-kilisesi.html>

HASOL, Doğan; Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, 2016, Yem Yayınları, İstanbul.

TÜKEL Uşun, YÜZGÜLLER SERAP; Batı Sanatında İkonografi, 2018, Hayalperest Yayınları, İstanbul.

<https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210610/saint-antoine-katolik-kilisesi.html>

Fotoğraflarla Bayraklı'nın Yakın Tarihi

*SENT ANTUAN KATOLİK KİLİSE'NİN TARİHİ
FOTOĞRAFLARI*

*Adil Akçamlı
Fotoğraf
Arşivinden,*

HAVUZ CAFE RESTORANT

Dergimizin bu sayısında Bayraklı'da huzur ve güvenle zaman geçirebileceğiniz mekanlardan biri olan "Havuz Kafe"yi sizlere tanıtmak istedik.

Konumu itibariyle kullanıcılarına gün batımının eşsiz manzarasını izleme fırsatı sağlayan tesis, yeşil ile mavinin birbirine karışarak harmanlandığı bir atmosferde bulunuyor. Menüsünün sunduğu çeşitli lezzetler ile de ziyaretçilerine eşsiz bir deneyim imkanı sunuyor.

Bayraklı'nın en güzel semtlerinden birinde bulunan Havuz Cafe Restorant; 90 kişilik salon kapasitesi ve 150 kişilik bahçe alanı ile sade, rahat ve şık ortamıyla, muhteşem körfez manzarasını izlemeyi daha da keyifli hale getiriyor.

İletişim

info@bayraklias.com

Manavkuyu Mah. Fatih Sultan Mehmet Cad. No:65/A

Bayraklı / İZMİR

TEL: +90(232) 502 01 97

Yeniden

**İzmir'in kalbi
Bayraklı !**

